

■ TRIBUNA POLITICA

Novs parcs naziunals: nizzegiar la schanza!

DA SILVA SEMADENI,
CUSSEGLIERA NAZIUNALA

Il prim d'avust ha festivà a Zernez il Parc Naziunal Svizzer (PNS) il giubileum da 100 onns. Las medias han undrà il PNS en numerus rapports. Oz, nua che naschan adina dapli novas pretensiuns d'utilisaziun, nua che cuntradas selvadias èn quasi sparidas, nua che la construcziun dischordinada en la cuntrada cuntinua e la perdita da la biodiversità ed il stgaudament dal clima pretendan in svilup persistent, è noss Parc naziunal in exempel da model per ina protecziun consequenta da la natira – cun effects economics positivs per la regiun. Parcs naziunals sco chombra dal stgazi da la natira, sco magnet turistic ed instrument per il svilup regiunal: Lur valur è en il fratemp incontestada. Atgnamain er en la Svizra. Dentant spetgàin nus anc adina sin ulteriurs parcs naziunals.

Ma quai che è pussaivel en auters pajais, quai duess reussir bain era tar nus. Ils novs parcs naziunals n'èn betg pli reservats totals sco il PNS. Sper la zona centrala cun ina protecziun severa possedan ils novs parcs naziunals er ina zona circumdanta sco abitadi e territori da svilup. En Europa existan oz passa 300 parcs naziunals. L'entschatta da matg da quest onn è vegni inaugurà a Baden-Württem-

berg il quindeschavel parc naziunal da la Germania, il Parc naziunal dal Gaud Nair (100 km²). Il parc porscha var 40 plazzas a temp cumplain che vegnan ad esser en dus onns gia 89. E da Tschuncaisma 2015 avra a Rheinland-Pfalz il Parc Naziunal Hunsrück-Hochwald (100 km²) cun var 60 plazzas a temp cumplain. Per ils territoris ch'èn prevesi sco zonas centralas èn pussaivel fasas da transiziun da fin a 30 onns. Ils parcs naziunals da la Germania valan sco patrimoni natiral naziunal. Els adempleschan incumbensas per la protecziun da la natira, per l'economia forestala, per l'educaziun ambientala, per la cussegliaziun dals visitaders, per la perscrutaziun, per il turissem e la coordinaziun cun la regiun. Parcs naziunals vegnan perquai sustegnids en Germania tant dal stadi federal sco era dal Bundesland.

Enfin ch'in nov parc naziunal po sa sviluppar èn necessaris nundumbraivels pass. L'approvaziun da

la populaziun locala è indispensabla. In parc naziunal duai garantir per ina regiun in equiliber tranter il dar ed il prender. La populaziun sto esser pronta da midar tschertas disas a favur dad avantatgs per la cuminanza e da sacrificitar uschia er interess particulars. Per quai ston ins persvader. Ma: Surtut per regiuns structuralmain flaiplas che pateschan da la depopolaziun e che possedan dentant er ina natira per gronda part intacta porschan parcs naziunals ina perspectiva da svilup empermettenta. Parcs naziunals èn fairs per las regiuns. Giasts tschertgan sistematicamain sin tut il mund destinaziuns che porschan offertas en accord cun la natira. Il label parc naziunal cun sias autas pretensiuns garantisce quai. Uschia promova il PNS en Engiadina Bassa e la Val Müstair ultra da la biodiversità era l'entira economia regionala. En il 2012 ha generà il PNS cumprovadamain ina valur agiuntada turistica da 20 milliuns francs.

Novs parcs naziunals èn giavischads era per la Svizra. Il sustegn da confederaziun e da chantun è garantì. En ils proxims dus onns ha la populaziun en ils territoris dals Parcs Adula e Locarnese la schanza istorica da metter il crap da fundament per il svilup da dus novs parcs naziunals. Sperain ch'ella nizzegia questa schanza.